

Efficiënter bemesten – brainstormavond LLTB/LTO

Frank de Ruijter (PRI)

Janjo de Haan & Jacques Rovers (PPO)

22 april 2008

Doelstelling

- De doelstelling volgens de agenda:
 - efficiënter gebruik van meststoffen (bij gelijkblijvend dan wel verbeterd teeltresultaat)
 - verlaging van het bodemoverschot
 - communicatie van gevonden resultaten naar de sector

Inhoud

- Aanleiding: beleid, doelen en partijen
- Discussie te komen tot vervolgacties:
 - Waar zien we samen kansen om aan de doelstelling te voldoen?
 - Wat weten we daarvan al?
 - Inbreng vanuit projecten als Telers Mineraal Paraat, Telen met toekomst, Nutriënten Waterproof & Duurzaam Nutriëntenbeheer Zuidoost Nederland
 - Wat is nodig voor brede toepassing in praktijk?
 - Acties

Beleid: Kwaliteit van grond- en oppervlaktewater

■ Brussels beleid

- Nitraatrichtlijn

Regionaal

50 mg/liter grondwater

- Kaderrichtlijn water

goede waterkwaliteit voor alle doelen

Dalende trend naar doelen moet aanwijsbaar zijn

■ Uitvoering via nationale mestwetgeving

Bedrijf

- Gebruiksnormenstelsel

stikstof, fosfaat, organische mest

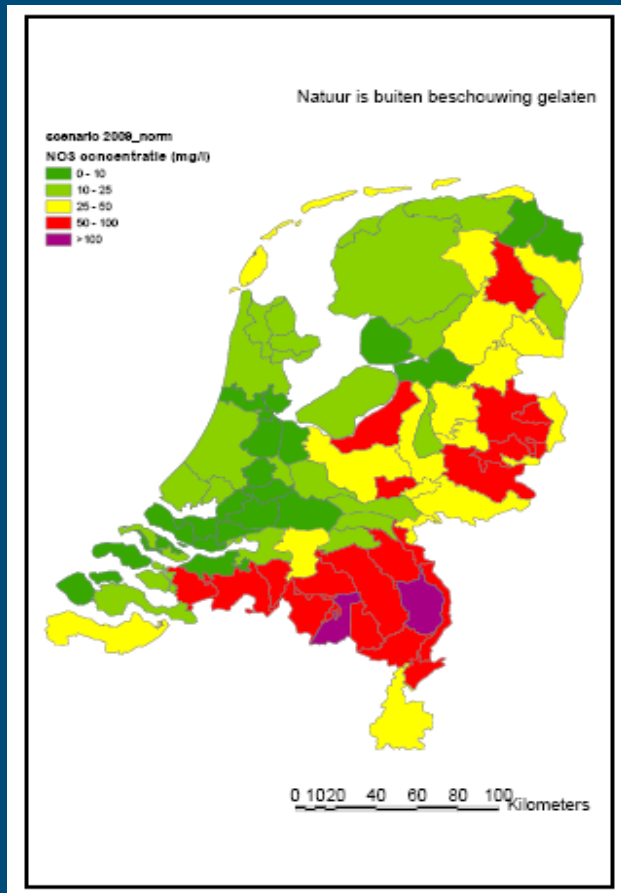
- Aanvullende regels

afstand tot sloot, uitrijperioden mest

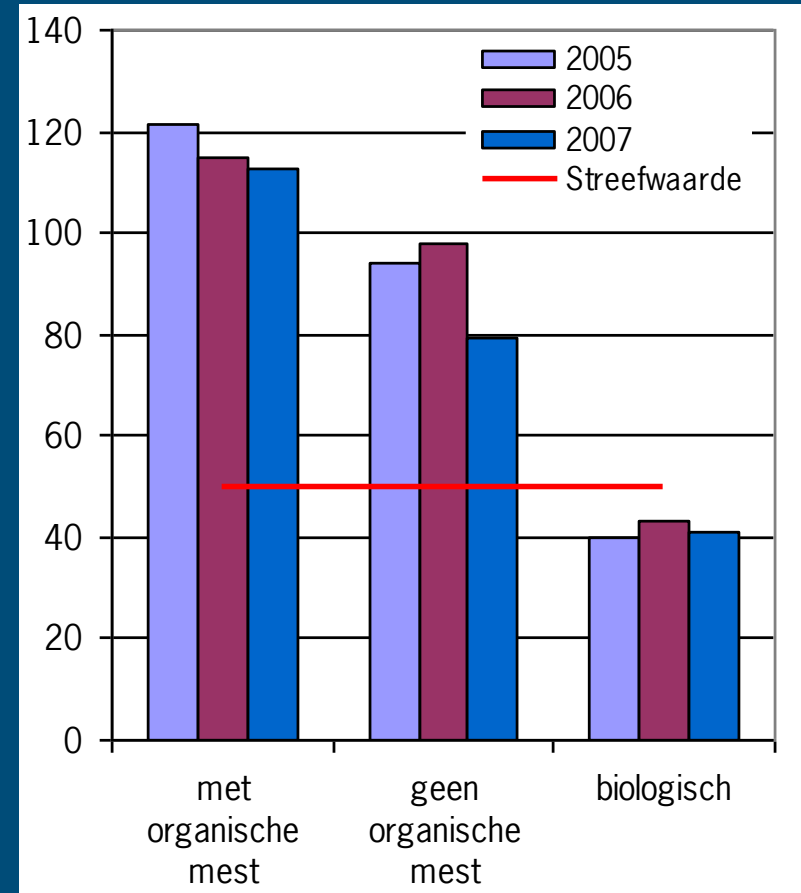
Boetes bij constatering overtreding regels

Toestand en trend nitraatconcentraties

Voorspelling RIVM 2015
met gebruiksnormen 2008

Gemeten nitraatconcentraties
Nutriënten Waterproof

Samen vooruit?

- Oplossingen moeten passen in totaal plaatje
- Partijen met doelen
 - Teler financieel rendement moet goed zijn
 - Afzet kwaliteit moet uitstekend zijn
 - Overheid uitspoeling moet omlaag
- Partijen die kunnen bijdragen aan realisatie doelen
 - Onderzoek Nieuwe technieken en strategieën ontwikkelen
 - Adviseurs Maatwerk in toepassing nieuwe zaken op bedrijf
 - Toeleverancier Levering nieuwe producten

Hoe zoeken we samen?

- Politieke onderhandelingen: belangen
- Technische mogelijkheden:
 - Bemesting
 - Vruchtwisseling en groenbemesters
 - Organisch stofbeheer
 - Teeltsystemen
 - Ontwatering en drainage
 - Overige teelttechniek
 - Buiten het perceel
 - Bufferstroken, helofytenfilters, slootkantenbeheer, 'beekwasserette')
- Vanavond alleen technisch

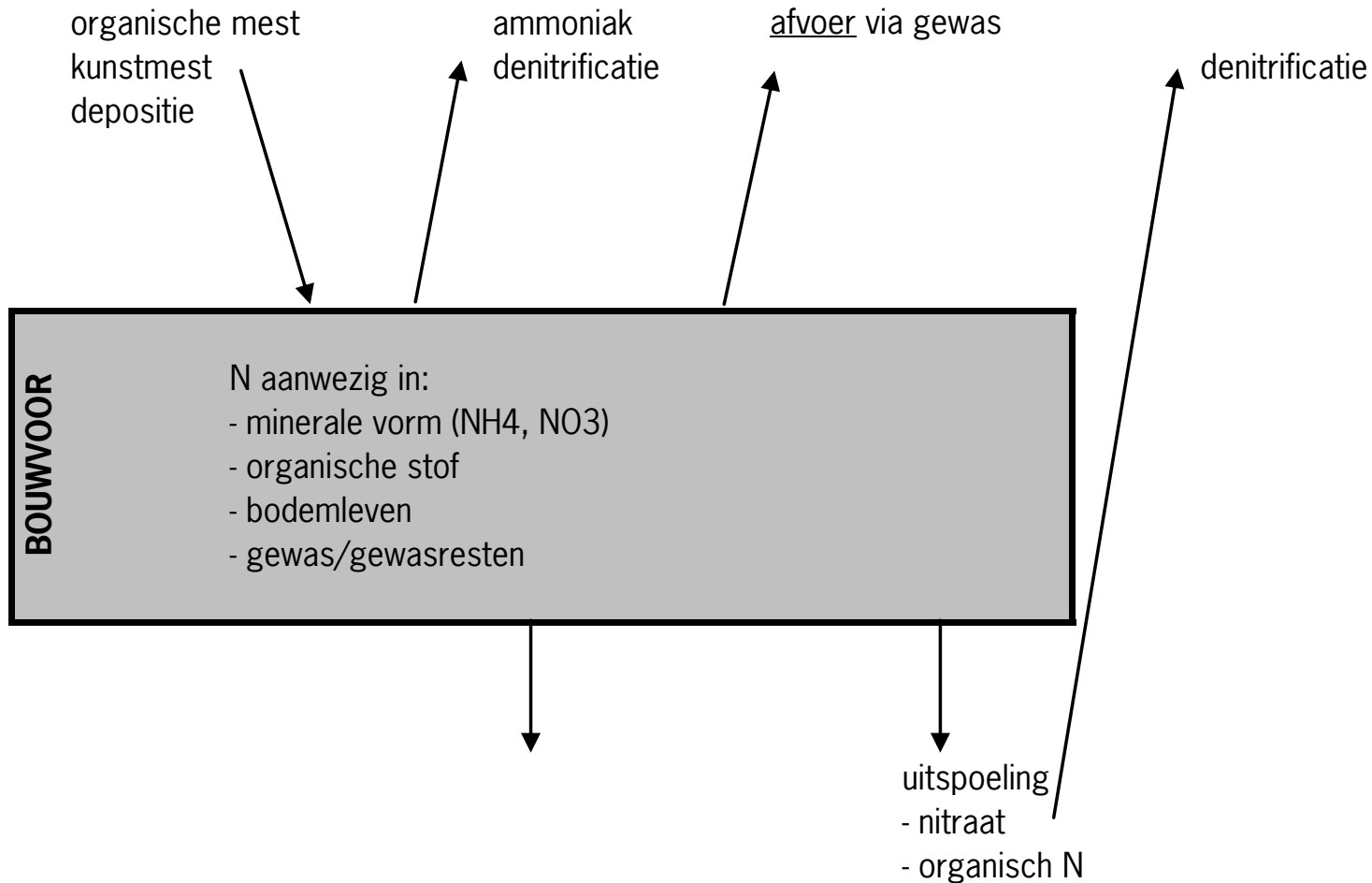
Waar zit de winst?

Discussie

Denkkader

Mogelijkheden

- **Kunstmest**
 - Meststoffenkeuze, geleide bemesting en plaatsing van meststoffen
- **Organische mest**
 - Keuze soort en toepassingstijdstip
- **Nieuwe teeltsystemen**
 - Fertigatie met ruggen en/of folie
 - Recirculerend op substraat/water
- **Gewasrestenafvoer**
- **Groenbemesters**

Meststoffenkeuze

- Bij gedetailleerde vergelijking blijken verschillen tussen meststoffen klein, mits goed toegepast:
 - Uitspoelingsgevoelige meststoffen als KAS dus in meerdere giften
 - Langs de rijen met rijenstrooier (KAS, Entec)
 - In depot in de grond langs de plantrij (Agroblen, Cultan, Entec)
- ➔ Nmin-niveau beheersen zodat uitspoeling beperkt blijft
 - Meten!
- In proeven ontstonden verschillen tussen meststoffen door periode van uitspoeling t.o.v. bemestingsmomenten

Plaatsing van meststoffen

- Deels gekoppeld aan type meststof
 - Stikstof en fosfaat

 - Plaats:
 - Bedden (aardbei)
 - Rijen (o.a. prei)
 - Planten (andijvie, geplante gewassen)
- ➔ Bemest alleen waar de wortels zijn, zodat het risico op uitspoeling lager wordt

Geleide bemesting

- Bepaling: hoeveel heeft het gewas echt nodig?
 - Opnamecurve
 - Cropscan (prei)
- N-min meting
- NBS
- Inschatting mineralisatie

Nieuwe teeltsystemen

- Opties om uitspoeling te beperken bij veel neerslag:
 - Teelt in ruggen onder plastic
 - Teelt uit de grond

Na de teelt

- Gewasrestenafvoer (broccoli, prei, ...)
 - Ca. 50% van de N-inhoud gaat naar grondwater
 - Bestemming? Kosten?
- Groenbemesters, N-vanggewassen
 - Onderzoek nieuwe gewassen
 - Aaltjes, bodembedekking, winterhardheid
- Groenbemester vóór de teelt:
 - Huurpercelen met drijfmest in voorjaar en prei

Overige ideeën

- Flexibilisering:
 - gebruiksnorm afhankelijk van de gewasafvoer
 - Differentiatie:
 - norm afhankelijk van grondsoort (als destijds in Minas)
 - Is iets voor beleid
 - Zowel soepeler als strengere normen
 - Verhoogde administratieve lasten
- ➔ Gemiddeld moet er nog steeds een dalende trend zijn!

Het woord aan de praktijk

- In proeven hebben we meststoffen veelal optimaal ingezet. Gebeurt dat in de praktijk al voldoende?
- Veel resultaten kennen jullie al voor je eigen gewas:
 - Wat doen/kunnen jullie ermee?
 - Mist er nog iets aan?
 - Hebben we nog iets over het hoofd gezien?
- Waar liggen dan nog kansen of vragen? Volgens de gedachtenlijn:
 - voorkómen dat N uitspoelt
 - N zoveel mogelijk in de bouwvoor vasthouden
 - het overschot verkleinen (aanvoer minus afvoer)

